

การศึกษาการใช้เวลาและการบริหารเวลาของอาจารย์พยาบาล

สถาบันการศึกษาพยาบาล กรุงเทพมหานคร

นางสาว กรกาญจน์ ปานสุวรรณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-634-233-9

ลิขสิทธิ์บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 1749851x

A STUDY OF TIME SPENT AND TIME MANAGEMENT OF NURSING FACULTY,
NURSING EDUCATION INSTITUTES, BANGKOK METROPOLIS

Miss Kornkarn Pansuwan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Nursing Science

Nursing Education Program

Graduate School

Chulalongkorn University

1996

ISBN 974-634-233-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาการใช้เวลา และการบริหารเวลา ของอาจารย์พยาบาล
สถาบันการศึกษาพยาบาล กรุงเทพมหานคร

โดย

นางสาว กรกาญจน์ ปานสุวรรณ

ภาควิชา

คณะพยาบาลศาสตร์ สาขาวิชาการศึกษาพยาบาลศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

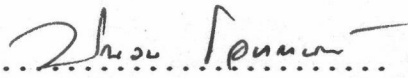
รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ชูนิพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ กุงสุวรรณ)

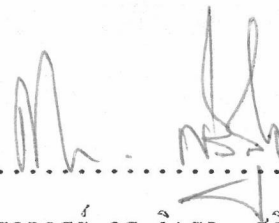
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานคณะกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประนอม โอทกานนท์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ชูนิพันธ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ดีเรก ศิริไส)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

กรกาญจน์ ปานสุวรรณ : การศึกษาการใช้เวลาและการบริหารเวลาของอาจารย์พยาบาล
สถาบันการศึกษาพยาบาล กรุงเทพมหานคร (A STUDY OF TIME SPENT AND TIME
MANAGEMENT OF NURSING FACULTY, NURSING EDUCATION INSTITUTES,
BANGKOK METROPOLIS) อ. ที่ปรึกษา : รศ. ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์, 133 หน้า
ISBN 974-634-233-9

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบเวลาที่ใช้ และการบริหารเวลาในการปฏิบัติบทบาทของอาจารย์พยาบาลที่มีอายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน สถานภาพสมรส และสังกัดต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็น อาจารย์พยาบาล 147 คน ซึ่งได้จากวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบสอบถามบทบาทอาจารย์ แบบสัมภาษณ์การบริหารเวลา และแบบบันทึกเวลา ซึ่งผู้วิจัยสร้างเอง แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาแล้ว มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.85 และ 0.82 ตามลำดับ

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ คือ

1. ปริมาณเวลาเฉลี่ยที่อาจารย์พยาบาลใช้ในการปฏิบัติบทบาทด้านการสอน, การวิจัยเขียนบทความหรือตำรา, การปกครองและกิจกรรม, วิชาชีพ, การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มีค่าเท่ากับ 1787.76, 115.80, 96.48, 71.18, 45.91 และ 42.15 นาทีต่อสัปดาห์ตามลำดับ
2. เวลาที่อาจารย์พยาบาลที่มีอายุต่างกัน ใช้ในการปฏิบัติบทบาทด้านวิชาชีพ, บริการวิชาการแก่สังคม และวิจัยเขียนบทความหรือตำรา แตกต่างกัน ในขณะที่เวลาที่อาจารย์พยาบาลที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน ใช้ในการปฏิบัติบทบาทด้านสอน, การปกครองและกิจกรรม, บริการวิชาการแก่สังคม และด้านอื่น ๆ แตกต่างกัน เวลาที่อาจารย์พยาบาลที่มีสถานภาพสมรสต่างกัน ใช้ในการปฏิบัติบทบาท ด้านการปกครองและกิจกรรม และด้านอื่น ๆ แตกต่างกัน และเวลาที่อาจารย์พยาบาลที่มีวุฒิการศึกษาและสังกัด ต่างกัน ใช้ในการปฏิบัติบทบาทด้านการสอน, การปกครองและกิจกรรม และด้านอื่น ๆ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. การบริหารเวลาในการปฏิบัติบทบาทของอาจารย์พยาบาลอยู่ในระดับ "ปานกลาง" และการบริหารเวลาในการปฏิบัติบทบาทของอาจารย์พยาบาลที่มีอายุ, ประสบการณ์การทำงาน, วุฒิการศึกษา, สถานภาพสมรส และสังกัด แตกต่างกัน ไม่แตกต่างกัน

ภาควิชา คณะพยาบาลศาสตร์
สาขาวิชา การพยาบาลศึกษา
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิติ อ.สมาน งามสุวรรณ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

C686060 : MAJOR NURSING EDUCATION
KEY WORD:

TIME MANAGEMENT/TIME SPENT/NURSING FACULTY/ROLES OF NURSING FACULTY
KORNKARN PANSUWAN : A STUDY OF TIME SPENT AND TIME MANAGEMENT OF
NURSING FACULTY, NURSING EDUCATION INSTITUTES, BANGKOK METROPOLIS. THESIS
ADVISOR : ASSO. PROF. JINTANA YUNIBHAND, Ph.D. 133 pp. ISBN 974-634-233-9

The purposes of this research were to study and compare time spent and time management in performing faculty roles of nursing faculty who had different age, education background, work experience, marital status and institutional employers. The research samples were 147 nursing instructors selected by multi-stage sampling method. The instruments developed by the researcher were a time record sheet, a questionnaire which was designed to collect data on faculty opinion toward their roles, and an interviewing guide which was designed to collect data on time management. These tools were tested for their content validity. The reliability of the latter tools were .85 and .82, respectively.

The major findings were as follows :

1. The average of time spent by instructors in performing faculty roles related to teaching, research and publications, student service, professional activities, community service and cultural preservation were 1787.76, 115.80, 96.48, 71.18, 45.91 and 42.15 minutes per week, respectively.
2. There were significant differences between the time spent in performing faculty roles related to professional activities, community service and research and publications of nurse instructors who were different in age, between the time spent in performing faculty roles related to teaching, student service, community service and other duties of nurse instructors who had different working experience, between the time spent in performing faculty roles related to student service and other duties of nurse instructors who had different marital status, between the time spent in performing faculty roles related to teaching, student service and other duties of nurse instructors who had different educational background and from different jurisdiction, at the .05 level.
3. The time management in performing faculty roles of nursing instructor was in the moderate level. There were no significant differences between the time management of nursing instructors who were different in age, marital status, work experience, education background and institutional employers.

ภาควิชา..... คณะพยาบาลศาสตร์

สาขาวิชา..... การพยาบาลศึกษา

ปีการศึกษา..... 2538

ลายมือชื่อนิสิต..... นรศกมลณี ชานสงรรณง

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.จินตนา ยูนินพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้ข้อคิดเห็นคำแนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของการวิจัยด้วยความเอาใจใส่อย่างดีมาตลอด อีกทั้งยังคอยให้กำลังใจอย่างสม่ำเสมอ ผู้วิจัยรู้สึก ทราบซึ่งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

อนึ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ศรีสุโข ที่ได้กรุณา ช่วยเหลือให้คำแนะนำเกี่ยวกับการใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลมาโดยตลอด รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 10 ท่าน จากสถาบันต่าง ๆ ที่ได้กรุณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยเป็นอย่างมาก และขอ กราบขอบพระคุณ คณบดี ผู้อำนวยการ หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการศึกษา พยาบาลทุกแห่ง ที่ได้กรุณาอำนวยความสะดวกเป็นอย่างดี ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งทั้งผู้วิจัย ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ให้ความร่วมมือแก่ผู้วิจัยในครั้งนี้ด้วย

และท้ายที่สุดขอกราบขอบพระคุณบุพการีทั้งสองท่าน ที่ได้ทุ่มเทและให้กำลังใจ รวมทั้ง สละเวลาที่มีค่าของท่าน เพื่อให้การสนับสนุนทางการศึกษาแก่ผู้วิจัยตลอดมา และขอขอบคุณ คุณนันทยา ปานสุวรรณ น้องชาย ที่ได้ให้ความช่วยเหลือทั้งด้านกำลังใจ และกำลังกายในการพิมพ์ แก้ไขโครงร่างวิทยานิพนธ์รวมทั้งให้ความช่วยเหลือในด้านอื่นๆ เป็นอย่างดี จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

กรกาญจน์ ปานสุวรรณ

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ

บทที่

1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
แนวเหตุผลและสมมติฐานในการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	10
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารเวลา.....	11
บทบาทหน้าที่ของอาจารย์พยาบาล.....	16
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารเวลาในการทำงาน.....	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	28
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	32
ประชากร.....	32
กลุ่มตัวอย่าง.....	33
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	34

สารบัญ(ต่อ)

การหาความตรงของเครื่องมือ.....	36
การหาความเที่ยง.....	37
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
5. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย.....	84
สรุปผลการวิจัย.....	86
อภิปรายผลการวิจัย.....	90
ข้อเสนอจากผลการวิจัย.....	97
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป.....	99
รายการอ้างอิง.....	100
ภาคผนวก ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	108
ภาคผนวก ข. สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	109
ภาคผนวก ค. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	116
ประวัติผู้วิจัย.....	133

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนอาจารย์พยาบาล จำนวนสถาบันการศึกษา จำแนกตามสังกัด.....	32
2	ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถาบันการศึกษาพยาบาล.....	33
3	จำนวนและร้อยละ ของอาจารย์พยาบาล จำแนกตาม อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพสมรส ประสบการณ์การทำงาน และสังกัด.....	41
4	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ คะแนนการลำดับความสำคัญของ บทบาทอาจารย์พยาบาล.....	43
5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติบทบาท ของอาจารย์พยาบาล ตามลำดับความสำคัญ.....	44
6	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติ บทบาทของอาจารย์พยาบาล ตามลำดับความสำคัญ จำแนกตามระดับอายุ.....	45
7	ความแตกต่างค่าเฉลี่ย เวลาที่ใช้ในการปฏิบัติบทบาทของอาจารย์พยาบาล ที่ สำคัญมาก ได้แก่ บทบาทด้านวิชาชีพ จำแนกตามอายุ ทดสอบความแตกต่าง เป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ.....	47
8	ความแตกต่างค่าเฉลี่ยเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติบทบาทของอาจารย์พยาบาล ที่ สำคัญพอควร ได้แก่ บทบาทด้านบริการวิชาการแก่สังคม จำแนกตามอายุ ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ.....	48

สารบัญตาราง(ต่อ)

- 9 ความแตกต่างค่าเฉลี่ยเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติบทบาทของอาจารย์พยาบาล ที่
สำคัญพอควร ได้แก่ บทบาทด้านวิจัยเขียนบทความหรือตำรา จำแนกตามอายุ
ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเซฟเฟ..... 49
- 10 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติ
บทบาทของอาจารย์พยาบาล ตามลำดับความสำคัญ จำแนกตามประสบการณ์
การทำงาน..... 50
- 11 ความแตกต่างค่าเฉลี่ย เวลาที่ใช้ในการปฏิบัติบทบาทของอาจารย์พยาบาล ที่
สำคัญมาก ได้แก่ บทบาทด้านการสอน จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน
ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเซฟเฟ..... 52
- 12 ความแตกต่างค่าเฉลี่ยเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติบทบาท ของอาจารย์พยาบาล ที่
สำคัญพอควร ได้แก่ บทบาทด้านการปกครองและกิจกรรม จำแนกตาม
ประสบการณ์การทำงาน ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเซฟเฟ.... 53
- 13 ความแตกต่างค่าเฉลี่ยเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติบทบาทของอาจารย์พยาบาล ที่
สำคัญพอควร ได้แก่ บทบาทด้านบริการวิชาการแก่สังคม จำแนกตามประสบ
การณ์การทำงาน ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเซฟเฟ..... 54
- 14 ความแตกต่างค่าเฉลี่ยเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติบทบาทของอาจารย์พยาบาล ที่
สำคัญน้อย คือ บทบาทด้านอื่น ๆ ได้แก่ งานธุรการ จำแนกตามประสบการณ์
การทำงาน ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเซฟเฟ..... 55

สารบัญตาราง(ต่อ)

15	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของเวลาที่ใช้ในการปฏิบัติ บทบาทของอาจารย์พยาบาล ตามลำดับความสำคัญ จำแนกตามสังกัด.....	56
16	ความแตกต่างค่าเฉลี่ย เวลาที่ใช้ในการปฏิบัติบทบาทของอาจารย์พยาบาล ที่ สำคัญมาก ได้แก่ บทบาทด้านการสอน จำแนกตามสังกัด ทดสอบความแตก ต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ.....	58
17	ความแตกต่างค่าเฉลี่ย เวลาที่ใช้ในการปฏิบัติบทบาทของอาจารย์พยาบาล ที่ สำคัญพอควร ได้แก่ บทบาทด้านการปกครองและกิจกรรม จำแนกตามสังกัด ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ.....	60
18	ความแตกต่างค่าเฉลี่ย เวลาที่ใช้ในการปฏิบัติบทบาทของอาจารย์พยาบาล ที่ สำคัญน้อย คือ บทบาทด้านอื่น ๆ ได้แก่ งานธุรการ จำแนกตามสังกัด ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ.....	62
19	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที ของเวลาที่ใช้ในการ ปฏิบัติบทบาท ของอาจารย์พยาบาล ตามลำดับความสำคัญ จำแนกตาม วุฒิการศึกษา.....	64
20	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที ของเวลาที่ใช้ในกา ปฏิบัติบทบาท ของอาจารย์พยาบาล ตามลำดับความสำคัญ จำแนกตาม สถานภาพสมรส.....	66
21	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกิจกรรมการบริหารเวลาในการ ปฏิบัติบทบาทของอาจารย์พยาบาล โดยภาพรวมและในแต่ละด้าน.....	68

สารบัญตาราง (ต่อ)

22	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกิจกรรมการบริหารเวลาในการปฏิบัติบทบาทของอาจารย์พยาบาล ด้านการวางแผนการใช้เวลา จำแนกเป็นรายข้อ.....	69
23	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกิจกรรมการบริหารเวลาในการปฏิบัติบทบาทของอาจารย์พยาบาล ด้านการควบคุมการใช้เวลา จำแนกเป็นรายข้อ.....	71
24	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของกิจกรรมการบริหารเวลาในการปฏิบัติบทบาทของอาจารย์พยาบาลด้านการประเมินผลการใช้เวลา จำแนกเป็นรายข้อ.....	73
25	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวน และการทดสอบความแตกต่าง ของคะแนนกิจกรรมการบริหารเวลา ในการปฏิบัติบทบาทของอาจารย์พยาบาล จำแนกตามระดับอายุ.....	74
26	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวน และการทดสอบความแตกต่าง ของคะแนนกิจกรรมการบริหารเวลา ในการปฏิบัติบทบาทของอาจารย์พยาบาล จำแนกตามระดับประสบการณ์การทำงาน.....	75
27	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวน และการทดสอบความแตกต่าง ของคะแนนกิจกรรมการบริหารเวลา ในการปฏิบัติบทบาทของอาจารย์พยาบาล จำแนกตามสังกัด.....	76

สารบัญตาราง(ต่อ)

28	ความแตกต่างของคะแนน กิจกรรมการบริหารเวลา ในการปฏิบัติบทบาท อาจารย์พยาบาล ด้านการประเมินผลการใช้เวลา จำแนกตามสังกัด ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ่.....	78
29	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที ของคะแนนกิจกรรม การบริหารเวลา ในการปฏิบัติบทบาทของอาจารย์พยาบาล จำแนกตาม วุฒิการศึกษา.....	80
30	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที ของคะแนนกิจกรรม การบริหารเวลา ในการปฏิบัติบทบาทของอาจารย์พยาบาล จำแนกตาม สถานภาพสมรส.....	81